

Ens referim al significat “el porc, somoure i remenar (la terra)” (DIEC). Els mots que coneixen més extensió són *furgar* (amb *grufar* i *furigar*), *fossar*, *morrejar*, *motjar*, *borrigar* i *escarbar*.

Furgar deriva del llat. vg. *FŪRĬCARE ‘escorcollar com una fura’, format sobre el llat. FŪR ‘fura’ (< ‘lladre’), amb les var. *grufar* i *grufeiar* 77, del mall., per metàtesi; a més, *furigar*, amb manteniment de la intertònica (i *esfurigar* 87, 94, amb el prefix *es-* < *EX-*), assimilada a la [u] en *furugar* 86, 95, 98-102, 104, 106, 107, 110 (si no és una simple vocal anaptíctica), amb la var. *esfurugar* 108, incrementada amb el prefix *es-*, l’alg. *furrugar* 85, amb augment de vibracions, i *furguejar* 84 (pron. *furgue*[dʒ]ar), amb el suf. *-ejar* (< *-IDIARE*); *furonar* 118 s’ha format sobre *furó* (< *FURONE*) i *fugornejar* 116 és metàtesi de **furgonejar*, procedent de *furgar* × *furó* més el suf. *-ejar*.

Fossar, propi sols del val. i amb documentació no anterior al s. XVIII, més que un mossarabisme, sembla un castellanisme o aragonesisme antic (veg. cast. actual *hazar* < **fozar* < **FODIARE* ‘cavar’, der. de *FODERE*, origen de *hocicar* i *hocico*); coneix les var. *f[u]ssar* 154-157, 167, 169-171, 173-175, 181, 182 i *f[uθ]ar* 139, amb canvi [o] > [u] per translació del timbre de la vocal rizotònica (*f*[‘u]ssa) a la arrizotònica, o bé per influència de la labial anterior.

Morrejar (var. *morreijar* 111, 133, amb probable segregació de iod) és un der. de *morro* (probablement d’una base onomatopeica *MURR-* del qui rondina) amb el suf. freqüentatiu *-ejar*, i *morronear* 108, d’estructura aragonesitzant.

Un grup de mots d’àrea septentrional tenen relació amb l’occità: *motjar* (amb la var. ensordida *motxar* 3, 7, 9, 11), centrat en el ross.; *bosigar* 14 (< cèltic *BODIGARE*), amb la var. *mosigar* 5, 8, 13, 16, per l’equivalència acústica *M = B* (cf. Veny, 1986 b), convertit en *borrigar*, per atracció de *morro* (var. *barrigar* 29, 31, 32, 35, 43, per centralització de [o] > [ə]; cf. Veny 1999 c), si no són var. de *verrigar* (< *VERRICARE*) (*DECat*); *modegar*

25 sembla relacionat amb l’oc. *modilhar* (var. *nodegar* 17, amb canvi de nasal).

Escarbar és pres del cast. *escarbar*, que prové del llat. tardà *SCARIFARE* ‘rascar, gratar, ferir lleument’ (< gr.), com probablement *lufrar* 125.

Altres mots: *futjar* 52 (var. ensordida *futxar* 56) prové de *FODICARE* ‘cavar, burxar amb la punta d’un os, d’una eina’, der. de *FODERE* (cf. fr. *fouger* “fouiller le sol avec le boutoir [du porc, du sanglier]”); *burxar* 53, a partir de *bursar* canviat en *burxar*, per encreuament amb *punxar*, i en *burgar* 36, per atracció de *furgar*.

La idea de ‘gratar’ és present en significants com *rascar* 115 (< llat. vg. **RASICARE*, der. de *RASUS*, part. de *RADĒRE* ‘afaitar; polir, raspar, passar el ribot’); *gratar* 42, del germ., probablement del fràncic **KRATTON*; *grapar* 1, 2, format sobre *grapa* (< **KRĀPPA* ‘ganxo; urpa’, d’origen germ., probablement del fràncic, que ha passat de ‘agafar amb la grapa’ a ‘gratar en terra’); *esgarrapar* 124, a partir de *esgarrar* (der. de *garra* ‘part inferior de la cama’ < cèltic **GARRA*) encreuat amb *arrapar*, *rapar*, del germ. **HRAPŌN* ‘arrabassar, estirar pels cabells’.

Remòurer 190 deriva del llat. *REMŌVĒRE* ‘moure intensament’, amb [r] final analògic del val. *canta*[r], *vole*[r], etc. *Cavar* 173, 185, del llat. *CAVĀRE*, der. de *CĀVUS* ‘buit’. *Escombrar* 108 (< llat. vg. **EXCOMBORARE* ‘llevar noses’), des de ‘llevar la terra i pedregam; cavar’. No és clara la motivació de *regatxar* 167, var. probable de *recatxar*, d’origen incert.

Quant a la distribució areal, *furgar* presenta l’àrea més extensa que ocupa el bal. i gran part del cat. del Principat, endinsant-se dins el val. mer., però mantenint la var. més etimològica en part del cat. nord-occ. (*furigar*) i canviant-se en la var. metatètica *grufar*, en mall. *Motjar*, *mosigar*, *borrigar* i *modegar*, tributaris de l’oc., resten arraconats en el cat. sept. Finalment, *fossar*, congènere del cast. *hazar*, és propi del val. central i meridional. Són mots normatius *furgar* i *grufar*, des del *DOrt*, 1917; *fossar*, des del *DIEC*₁, 1995.